

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye

Előfizetési ár: Egy évre 100 Lei
Félévre 50 Lei - Egyes szám 3 Lei

Megjelenik minden hó 1-én
XIV-ik évf. 1933 Február 1
2 sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bukarest, VI Strada Isvor 11 sz.

Drágul az élet, - pusztul a proletár

A sok megpróbáltatásoknak kiszolgáltatott Románia proletáriátusára nap nap után, még sulyosabban nehezdednek a mindennapi élet gondjai. A munkanélküliség keserves korszaka és a pénzihiány lehetetlené teszik az emberi létfenntartáshoz szükséges élelmiszerek és más közszükségleti cikkek megvásárlását.

Országunkban a nép nyomora, szenvedése nem hogy enyhülne, hanem még állandóan fokozódik. A mindennapi élet közszükségleti cikkek árai állandó drágulási tendenciát mutatnak, de főként az élelmiszerek árai emelkednek és ezek között a legelsőbrendű cikk: a kenyér ára. A kenyér ára egy pár hónap alatt majdnem a duplájára emelkedett az egész országban. Bukarestben egy kilogram kenyér 6 lej volt, ma 9⁵⁰ és 10 lej. Kolozsváron 7 lej volt ma 10 lej. A Zsilvölgyében a kenyérliszt kilogramja 5.50 volt, ma 10 lej. A főzöliszt 6 lejről 10 lej 50 banira emelkedett Bukarestben, Bánátban és az ország többi részében is. Ezek 60—75%⁰-os emelkedésnek felelnek meg, ami azt jelenti, hogy aki eddig 100 lejt adott ki hetenként kenyérre, az ma 160—175 lejt kell kiadjon. Ha most ehhez hozzászámítjuk, a többi élelmiszerek drágulásának arányszámát, akkor megállapíthatjuk, hogy a munkásság amugy is türelhetlen életnivója lényegesen rosszabbodott.

Ha a különböző ipari cikkek árai nem is emelkedtek olyan arányban mint a kenyér ára ez nem sokat változtat e helyzetben, mert ma már a munkánszám ugysem vásárol se ruhát, se cipőt, sem más dolgokat. Hiszen már nagyon hosszú idő óta nem keres annyit amennyi a pusztta élelfenntartásához szükséges. Nem is beszélve a munkanélküliekről, akiknek még kenyérre valójuk sincs.

A kormányának kötelessége volna a szegény emberek rovására üzött kenyérspekulációt erőlyes eszközökkel megszüntetni. 1933 január 1-ével megszüntették a kenyérbélyeget, mert — úgy mondja a pénzügyminiszter — ez a rendszer nem vált be, rendkívüli módon megdrágította a kenyeret és rengetek visszaélésre adott alkalmat. E helyett forgalmi adót vetettek ki a sütődékre. A fehér kenyér után kilogramonként 22 bani és a barna kenyér után 20 banit. A csökkenés a kenyérbélyegekhez viszonyítva jelentékeny. Ezzel szemben a kenyér ára mindenütt változatlan maradt. A kenyér minősége állandóan romlik, annyira, hogy már közel járunk a világháború alatti hadikenyér minőségéhez. Az országban csak kétféle kenyérlisztet gyártanak. Rozs és buza keverék, buza, rozs és árpa keverék, amelyben 30%⁰ a rozs és 12%⁰ az árpa. Természetes evvel az úgynevezett „keverékkel“ annyi visszaélés történhetik a malmok és sütődék részéről, amennyit csak ezek tulajdonosainak lelkiismerete elbir. Az pedig elég határtalan amint azt mi ismerjük.

Europa egyik leggazdagabb mezőgazdasági államában tehát, elérkeztünk a nyomorkenyérhez és amint ismerjük az itteni lehetőségeket, rövidesen eljuthatunk a zab és kukorica kenyérhez is. Az élvezhető jó és olcsó kenyér előállításának csak egy módja volna: községi malmok és sütődék felállítása, külföldi példák szerint. Van mód és lehetőség megakadályozni a szegényemberek rovására üzött spekulációt, csak akarni kell. Azonban a burzsoá kormányok ezt nem akarják, ők csak a kapitalisták érdekeit tartják szem előtt.

A drágaság előidézésének egy másik neme

az adóprés szorítása és a különböző új adó-nemek bevezetése. A nemzeti parasztpárti kormány is az ország zavaros penzügyi helyzetén csak az adók emelésével akar segíteni. Ez a legegyszerűbb megoldás, nem kell hozzá különösebb gazdasági szakértőnek lenni. Ez év január elsejével új forgalmiadó törvény lépett életbe, amely törvény egyrészt felemeli az egyes iparicikkek forgalmiadóját, más részt pedig sok olyan ipari és fogyasztási cikkre vet ki forgalmiadót, ami eddig nem volt megadóztatva. Természetes, hogy a gyárak és kereskedések ezt az adót is rákalkulják az árucikkekre, amit aztán a fogyasztó közönség kell megfizessen. És ami végeredményben az általános drágaság emelkedéséhez vezet.

Egy másik intézkedése a kormánynak, hogy január elsejével kezdődőleg az összes köztisztviselőinek és közalkalmazottainak fizetését 12 és fél százalékkal leszállítja. Kivéve a bírák és katonatisztek fizetését. A kincstár evvel a csökkentéssel 200 millió lejt akar megtakarítani. Ennek az intézkedésnek az árát ismét csak a kiségszisztenciájú tisztviselő és munkásproletárok adják meg, mert a nagy fizetéssel rendelkező magas állású tisztviselők azt nem érzik meg. De a kormány ennél is tovább megy, Február 15-én az összes 1924 óta „törvénytelenül“ kinevezett tisztviselőket elakarja bocsájtani.

A kormánynak ezek az intézkedései az ország nyomorának a fokozásához, az elszegényedéshez, a termelés és fogyasztás még nagyobb mérvű megbénulásához vezet. Ma már az egész világ gazdasági életében kezd vezérelv lenni, hogy a gazdasági élet talpraállításának egyik előfeltétele, a nép fogyasztókétségének emelése, de amit lépésekkel és fizetésleszállításokkal elérni nem lehet.

Tessék áldozati adókra kényszeríteni a nagy földbirtokosokat, a kapitalistákat, a gazdag tényvénytársaságokat. Azok adianak akiknek van miből adni, nem a mindennapi kenyérért küzdő proletárok, akik már mindenüket odaadták, akiknek már semmijük sincs.

Mindezek a kormányintézkedések vésztojósó jelként lebegnek Románia dolgozó népének feje fölött. 1929-ben ugyancsak a nemzeti parasztpárti kormány 15 és 20 százalékos áldozati adóval sújtotta az összes köztisztviselőket és közalkalmazottakat. Akkor az a kormányintézkedés jel volt a magánipar és kereskedelmi vállalatoknak a munkabérek letörésére. A kapitalisták nem is vártattak soká, rövidesen végre is hajtották a munkabérek leszállítását és pedig olyan mértékben, mintahogy a munkásság annak ellen tudott állani. 25 százaléktól 60 százalékgig terjedő bérletörést erőszakoltak keresztül a munkaadók. A munkásság el lehet készülv, hogy ez a mostani kormányintézkedés újabb felbátorítást kölcsönöz a munkaadóknak a munkabérek még további leszállítására. Ennek a megállapításához nem kell jönnök lenni, hiszen már a tények beszélnek. A bukaresti, ploesti, moreni sfb. üzemeiben már kezdődtek a bérletörések.

Ezért a munkásságnak határozott kötelessége éber figyelemmel kísérni a munkaadók teljes ténykedését és kötelességük felfokozott energiával munkálkodni a szervezetség kiépítésén, az erők összpontosításán. Minden munkást aki még nincsen sorainkban fel kell világosítani a fenyegető veszélyről. Mindenki áljon csatasorbába hogy a kapitalisták támadásait a munkásság eredményesen visszaverhesse.

Krizis...

Munkás: Nincs munka, nincs kenyér...

Kapitalista: Ja, gazdasági krizis van meg kell elégedni kevesebbel is: látja én is szenvedek e rettenetes krizisben.

Ime, a kapitalizmus!

Szemelvények egy amerikai mérnökcsoport jelentéséből, amely megvizsgálta Észak-amerika 3000 legfontosabb árujának termelését és föltűnést keltő eredményre jutott a „Technokrácia“, a gépuralom elterjedése felől.

A régi Róma sarukészítő céhének 7200 tagja öt és fél nap alatt 7200 pár sarut készített. Ugyanilyen számú munkás egy modern cipőgyárban öt és fél nap alatt 595.000 pár cipőt produkál.

Száz évvel ezelőtt Amerikában egy ember egy év alatt 25 tonna nyers vasat gyártott, ha egy másik munkás ugyancsak egy évi munkával 800 tonna vasércet bányászott. Az 1929. évben egy ember évente átlag 20.000 tonna vasércet bányászott és a modern olvasztóberendezés lehetővé teszi, hogy egy ember évente 4 ezer tonna nyersvasat termeljen.

Uj gépek lehetővé teszik, hogy percenként 2500 2600 cigarettát termeljenek, míg eddig a legmagasabb termelés 500—600 volt. Az izzólámpagyártásban egy ember 1 óra alatt ma ugyanazt a mennyiséget termeli, amihez 1914-ben 9 ezer órára volt szükség. Az a gép mely ezt a teljesítményt lehetővé teszi, 37 ember hatheti munkájával készül.

Ha száz ember szünet nélkül dolgoznék egy modernül felszerelt téglagyárban, előállíthatná mindazt a téglát, amelyet az Egyesült Államok elhasználnak. Van egy gyár Millwaukeeben, amelynek munkáslétszáma 208 ember és ez naponta 10000 automobil-alvást és 54 kilométer csövet készít. E teljes mennyiségnek vasúti kocsikba való gépi berakását egyetlen ember végzi. Egy modern amerikai acélhengerde teljes üzemen hatalmas gépterem — egyetlen emberi lény nélkül!

A jelentés megállapítja, hogy ha minden amerikai gyár 1929. évi terjedelemben termelne, akkor is munka nélkül maradna a jelenlegi 14 millió munkanélkülinek a fele. Ilyen mértékben változtak meg három év alatt a termelési viszonyok technikai elemei. A jelentés arra a végeredményre jut, hogy Amerika másfél év alatt csödbbe kerül és összeomlik, ha nem ismeri föl, hogy „egy korszak végére jutottunk“ és ha végre is „az ember nem gyüri maga alá a gigászivá hatalmasodott gépet“

Figyelem!

A munkakamarák választása március 5-én lesz
Minden munkás szavazzon a szociáldemokrata irányzatú szakszervezetek listájára!

A 40 órás munkahét

A nemzetközi munkaügyi hivatal, a munkásság kezdeményezésére, Genfben január hó 10-ére konferenciát hívott egybe a 40 órás munkahét kérdésének megtárgyalására. A konferencián 20 állam képviselői jelentek meg és pedig a kormányok, a munkaadók és a munkások részéről egyaránt. Románia részéről a munkásságot Gherman elvtárs képviselte.

A munkásság képviselői a 40 órás munkahétre vonatkozó javaslatukat, terjedelmes és megdönthetetlen érvekkel támasztották alá. Kimutatták, hogy csak ez az egyedüli megoldás, ami lényegesen enyhíthetné a mai súlyos gazdasági helyzetet, az által, hogy a munkanélküli munkások nagytöbbsége munkálatokhoz juthat. A javaslat azonban hangsúlyozottan leszögezi, hogy a 40 órás munkahét bevezetése semmi körülmények között nem vonhatja maga után a munkásság életstandardjának még mélyebre való süllyedését. A munkabérek nem redukálhatók. A jelenlegi bérek oly alacsonyak, amelyhez hozzányulni nem szabad, mert ez a munkásnép vásárlóképességét még jobban csökkentené, ami a gazdasági válságot még jobban fokozná, mely esetben az új rendszer sem hozhatná meg a kívánt eredményt. A kapitalizmus már kísérletezett a munkabérek redukciójával — mondja tovább az indokolás — amivel csufos kudarcot valott, mert éppen az ellenkezőjét érte el. A gazdasági krízis még jobban kimélyült, az emberek millióit zárta ki a fogyasztásból, ami maga után vonta a termelés és fogyasztás megbénulását és szaporította a munkanélküliek millióit. 30 millió munkást nem lehet már továbbra is nincstelenségben tartani. Igénybe kell venni a fejlődés által diktált reformokat, új utakat, új módszereket kell keresni, mert különben a végpusztuláshoz vezet a mai rendszer. A munkásság nem tűrheti és nem nézheti összetett kezekkel a kapitalisták profitéhségének végtelen és könyörtelen önzését.

A munkások javaslatát heteken keresztül folyó vita követte. A kormánydelegátusok közül a Svéd Szociáldemokrata kormány megbízottja fenntartás nélkül elfogadta a javaslatot, ugyanilyen értelemben nyilatkozott a Spanyol és a Német kormányok kiküldöttjei is. A többi kormányok delegátusai ingadozó álláspontra helyezkedtek, de amint a véghatározatból kitűnik, mégis többen csatlakoztak az indítványhoz.

A munkaadók kivétel nélkül valamennyien a javaslat ellen beszéltek. Felsorakoztatták minden elképzelhető érveiket, csak hogy megakadályozzák a rövidebb munkaidő bevezetését.

Főként azt hangoztatták, hogy ez az ipart megbénítsa és az életet még jobban megdrágítja.

Mintha csak a 40, 50 esztendő előtti kapitalisták gyülekezete lett volna a konferencián. Mircea bukaresti mérnök, a romániai munkaadók delegátusa is nagy beszédet mondott a javaslat ellen. Összerinte „nem olyan sürgős ez a kérdés, — nem kell elhírtelenkedni — mondja — mert hiszen nem katasztrófális a helyzet. Máskülönben a munkaidő kérdése a munkaadók és munkások belügye. Az állam beavatkozására nincs szükség. Romániában a munkanélküliek nem szenvednek, mert elmennek a falvakra a rokonsághoz és ott élnek”.

Ilyen értelemben beszélt Mircea mérnök ur. A romániai munkaadók magukhoz méltó képviselőt küldtek a konferenciára.

Micsoda világboldonítás, hogy nálunk a városi proletárokat, a falvak népei tartják el inséges napjaikban, mikor mindenki által tudott dolog, hogy a falusi proletár is épp úgy éhez mint a városi, a gazdag falusi földbirtokos nyakára pedig hiába mennek a városi munkanélküliek. Vagy talán Romániában minden városi proletárnak egy-egy gazdag ezerholdas román bojár, vagy magyar gróf nagybácsija van? Ezt még Mircea ur sem hiszi el.

Végeredményben mégis hiábavaló volt a reakciós tábor erőlködése, mert a konferencia a munkások súlyos érvei hatása alatt kénytelen volt a javaslatot szótöbbséggel a munkaadók ellenzése dacára is elfogadni. Az elfogadott javaslat lényege, hogy a heti munkaidő átlaga nem lehet több 40 óránál, továbbá kimondták, hogy ennek a rendszernek a beve-

A Vasas Internacionálé végrehajtóbizottságának Prágában tartott ülése

A Vas és Fémmunkások nemzetközi végrehajtóbizottsága folyó év január hó 5-6 és 7-én Prágában teljes ülést tartott, mely alkalommal a végrehajtóbizottság tagjai csaknem teljes számban jelentek meg. Képviselve voltak: Anglia, Svédország, Norvégia, Németország, Luxemburg, Finnország, Ausztria, Spanyolország, Dánia, Hollandia, Franciaország és Belgium.

Részvett még az ülésen: Románia és Magyarország. Szövetségünket Bernau szaktárs, szövetségi elnök képviselte.

Északamerika, Lengyelország és Jugoszlávia írásban mentették ki magukat.

A végrehajtóbizottságot Ilg Konrad szaktárs nemzetközi titkár üdvözölte, egyben rámutatott arra a borzalmas munkanélküliségre, amelyet a világválság teremtett és amely az utóbbi időben mindinkább fokozódik. Az észak-amerikai racionalizálás Európában és Amerikában közel négy millió vas és fémipari munkást tett munkanélkülivé. Jelentésében rámutatott, hogy különösen azokban az országokban súlyos a vas és fémmunkások helyzete, ahol sem az államtól sem a várostól segílyt nem kapnak, hanem csak teljesen a szakszervezetek segílyére szorulnak.

A tartalmas napirendi pontok között második napirendként szerepelt Románia, Lengyelország, Magyarország és Jugoszlávia Vas és Fémmunkásainak helyzete. Ennek a napirendi pontnak a tárgyalása egy teljes napot vett igénybe. Szövetségünk általában a romániai vasmunkásság gazdasági helyzetéről Bernau szaktárs nyújtott kimerítő helyzetképet. E négy állam helyzete iránt nagy érdeklődést tanúsítottak a többi országok küldöttei és a vitában majdnem valamennyien résztvettek.

A negyvenórás munkahét és a többi napi-

rendi pontok letárgyalása után, a végrehajtóbizottság a következő határozati javaslatot fogadta el:

Határozati javaslat

A Nemzetközi Vas és Fémmunkásszövetség központi bizottsága 1933. évi január hó 5-7-én Prágában megtartott ülésén állást foglalt a mai gazdasági és politikai helyzettel kapcsolatos kérdésekben, de különösen azok következményeivel szemben. Hivatkozással a mostani ülést megelőzően hozott határozatokra, ez alkalommal az alábbi követeléseket emelte határozattá:

a) A munkásság elhárítja magától a felelőséget a gazdasági élet azon fejlődéséért, amely az emberiséget a gazdasági és szociális összeomlás felé hajtja. Mindezekért a felelőséget azon körökre hárítja, amelyek a gazdasági és politikai élet intézését a kezükben tartják.

b) A központi bizottság e komoly pillanatokban ismételtén rámutat a mai helyzetet előidéző politikai kérdések sürgős megoldásának szükségességére és a világ békéjét megzavarni készülő újabb háborús izgatásra. Követeli a kölcsönös árucserre lehetőségének biztosítását és az államok közötti bizalom megerősítését. Mindezeket kivül szükségét látja a termelésnek a tervezettség szerinti szocialista szellemű átszervezését.

c) Hogy a munkanélküliséggel eredményesen lehessen megküzdeni, sürgősen be kell vezetni a 40 órás munkahetet oly módon, hogy az ne érintse a munkásság vásárlóképességét, vagyis a munkások munkabéretét ne csökkentse. Azon üzemekben, amelyekben a munka folytonossága a termelés előfeltétele, így különösen a nehéz vasipari üzemekben, megoldásként be kell vezetni a napi négyszeri hatórás fólváltórarendszert, vagyis a négyszer hatórás műszakot. A központi bizottság a legmesszebbmenően és teljes erejével támogatja a Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség azon követelését, hogy fentieket a Genfben székelő Nemzetközi Munkaügyi Hivatal tegye magáévá és azt tűzze ki a legközelebbi konferencia napirendjére.

d) A központi bizottság a világ vas és fémmunkásait óva inti attól a szellemi eltévelyedéstől, amely az embereket igába hajtja. Ehelyett a fönnforgó nehézségeket a szervezkedéssel és azzal kell áthidalni, hogy a munkásság minden olyan nyilvános testületben és közületben helyet követel magának, ahol az általános érdekű ügyek elintézését nyernek és igyekeznek jelenlétével az ügyek menetelére és vitelére befolyást gyakorolni.

Uj kollektivszerződés Kolozsváron

A kolozsvári vízműveknél alkalmazott munkások kollektivszerződés tárgyalásai ez év január elején nyertek befejezést. Az új szerződés egy évre kötött meg, nagyrészt a régi feltételek mellett.

A fizetésekre, vagy az azt kiegészítő kedvezményekre vonatkozó megállapodásokat az alábbiakban közöljük:

1. A 10 évet meghaladó szakmunkások órabére 31 lej 62 bani.
2. Gépészek havi fizetése 6518 lej és lakás, fűtés, világítás. Azon gépészek, akik nem kapnak lakást, azoknak havi 1000 lej lakbérpótlék jár.
3. Betegség esetén egy fél évig teljes fizetést élveznek a munkások.
4. Munkásruhát fél árban ad az igazgatóság.
5. Katonai gyakorlatra behívott munkásoknak 30 napra fizetést utal ki az igazgatóság.
6. Munkahiány esetén nem a munkáslétszám, hanem a munkaidő lesz redukálva.
7. A törvényes ünnepnapokra fizetés jár a munkásoknak.
8. Fizetéses szabadság a következőképp van rendezve: 1 éves szolgálat után 7 nap, 2 év után 9 nap, 3 év után 12 nap, 5 év után 15 nap, 10 év után 21 nap és ezen telüli évek után egész 30 napig terjedő fizetéses szabadságot élveznek a munkások.

Ez a kollektivszerződés is a kolozsvári, illetve az ottani vízműveknél dolgozó szaktársak erős szervezetségének eredményeként könyvelhető el.

Példaként szolgálhat sokaknak, akik szervezetségüket nem becsülik és nem támogatják.

zetése nem vonhatja maga után a munkásság életszínvonalának csökkentését. A záró ülés jegyzőkönyve kimondja, hogy ezeket az irányelveket a tavasszal, májusban megtartandó nemzetközi munkaügyi konferencia elé terjesztik végleges állásfoglalás céljából.

Tehát amint látjuk, a határozat nem végleges. A munkásság tehát fel kell készüljön a harc folytatására, szervezeteit meg kell erősítse és a szervezetség erejével odahasson, hogy a gazdasági élet tényezői kénytelenek legyenek a májusi konferencián véglegesen határozati erőre emelni a javaslatot.

A ploesti Fero-Email gyárban dolgozó munkások sztrájkja

Január 13-án a ploesti Fero-Email gyárban dolgozó 180 munkás sztrájkba lépett. A sztrájk 8 napig tartott és január 21-én nyert befejezést. Kutatva a sztrájk okait kiderül, hogy a gyár igazgatósága az érvényben levő kollektivszerződést nem akarja a maga részéről betartani. Mint minden évben az idén is néhány hétig szünetelt az üzem és a megindításkor hangzott el a munkaadó fenti kijelentése, miszerint nem hajlandó elismerni továbbra a szerződést. Természetes, ilyen körülmények között a munkások nem voltak hajlandók a munka felvételére. Nyolc napi sztrájk után, a gyár igazgatósága már sokat engedett merev álláspontjából és kénytelen volt nyilatkozatot tenni, hogy respektálni fogja a jövőben is a kollektivszerződést. E kijelentés megtétele alapján, a munkások felvették a munkát.

A konfliktus azonban nem nyert befejezést, mert a munkafelvételkor kiderült, hogy az igazgatóság 8 munkást nem hajlandó visszafogadni. Ennek tudatában a munkásság Szövetségünk közbejöttével a munkaügyi minisztériumhoz fordult kérve annak közbelépését, azt különben a munkásság ismét harcba lép. Az intervenció alapján a tárgyalások újra megindultak a 8 munkástársunk visszavétele ügyében, amelyek eredményre is vezettek.

Mindenesetre egyet már most le kell szögezni: erősebb és tökéletesebb eredménynek az előfeltétele, a munkások összességének a szervezettsége. A jól felkészült ellenséget nem lehet üres fegyverrel legyőzni, aminthogy a kapitalistákkal folytatott küzdelmet is a munkásság mindenütt csak úgy tudja megvívni ha egyedüli fegyverét, a szervezetségét kiépíti és ha háta mögött a szervezett munkások összességének szolidaritása és anyagi támogatása áll.

Olvassátok és terjesszék a

Munkás Ujságot

Az ifjumunkás kérdésről

Mi a kötelességünk az ifjumunkásokkal szemben

Mult számú szaklapunkban az ifjumunkás kérdéssel bevezető cikket hoztunk, amelyben nagy vonalakban rámutattunk azokra a fontos szempontokra, amelyek parancsoló szükségességé teszik szakszervezeteink mellett kiépíteni az ifjumunkás szervezeteket is.

Mielőtt ehhez az igen fontos és komoly feladatunk elvégzéséhez hozzáfognánk, úgy hiszünk nem végzünk hiábavaló munkát, ha kissé gondolkozunk a tennivalókon és arról, hogy hogyan és mire kell tanítsuk az inasokat, az ifjumunkásokat. Bár nem ismeretlen fogalom már nálunk sem ez a kérdés, de mégis járatlan, töretlen út részünkre. Hiszen minket, akik ma felnőtt munkások, szakszervezeti vezetők vagyunk, inaséveinkben nem istápol, nem tanított, nem védett senki. Sajnos, nem éreztük a felnőttmunkások jóindulatát, oktató védőszárnyainak melegségét, ami nem is csoda hiszen szélesebb körű szakszervezeti multunk ebben az országban alig 25—30 esztendő. És csupán a szakszervezetek életrekeltségétől számíthatjuk az új időket, az új és modern munkástábor kialakulását. És sajnos, dacára a szakszervezetek állandó nevelő munkájának, még ma is akadnak elmaradott, tunya, önmagukkal nemtörődő munkások. Akkor el lehet képzelni azok elmaradottságát, akik ezelőtt 25—30 esztendővel, már felnőtt, vagy pláne már idősebb munkások voltak, akik semmiféle nevelésben, oktatásban nem részesültek ifjú korukban. Ezért volt, hogy a mi inaséveinkben ha a „mester” goromba és trágár szavakkal illette az inast, ha sokszor véresre verte a fejletlen, még az édesanya gondozására szoruló gyereket, — akkor a segéd rávágta: úgy kell velem is így tettek, én is így tanultam a mesterséget.

Csak igen ritkán akadt a régi, idős munkások között, egy-egy jobb érzésű emberien gondolkozó munkás, akinek egy-egy jó szava volt az inasokhoz, de ez sem a tanulás eredménye, hanem talán alaptermészete, lelkiülete volt jobb a másokénál. A legtöbb munkást eldurvította a kapitalisták határt nem ismerő kizsákmányolása, a 14—16 órai munkaidő, az alkohol, a vándorlás, az örökös bizonytalanság, az írás-olvasás tudatlansága, a korcsmák, lebujaók áldatlan levegője és fertője és ezek nyomán fakadó korai öregség és betegség.

A mai idők modern munkásainak tanulni és okulni kell az elmúlt inasévek keserves korszakának szenvedéseiből, a világháború gyötrelmeiből s a kapitalizmus, minden emberi érzést nélkülöző határtalan kizsákmányolásából. A felnőtt szervezett munkásság kötelessége az ifjumunkások nevelését kézbe venni, a kapitalisták lelketlen kiuzsorázását megvédeni. Ne feledjük el, hogy *proletárgyermekekről, a mi gyermekeinkről van szó.* És arról van szó, hogy felvilágosult, józan, okos, osztályhelyzetét felismerő munkások legyenek örökösei, a proletáriátus felszabadításáért folytatott küzdelmünknek. Ha méltó utódokat nevelünk, akkor biztosak lehetünk, hogy munkánk nem volt hiábavaló.

Gondoljuk csak át, hol tartanánk ma a munkásmozgalom terén, ha elődeink a mai munkásgenerációt szociáldemokrata szellemben nevelték volna. Ha minden munkástársunknak emlékként hagyta volna az édesapja szervezeti tagsági könyvét, a különböző szocialista írásokat, ha örökségbe hagyta volna fiaira lányaira a munkásmozgalomnak azt a sok szép és harcos emlékeket, amit a mai szervezett munkásgeneráció átélt. Ha minden gyermek, olyan apai tanácsban részesült volna, mint annak az apának gyermekei, aki haláloságya köré gyűjtötte őket és mindegyiknek kezébe egy-egy gyufaszálát adott, hogy azt eltörjék és amit mindegyik könnyűszerrel tört el, de azután egy-egy csomót adott a kezükbe, de azt már nem tudták eltörni, akkor mondta ige: ha széthuztok, ha nincs köztetek összetartás olyan könnyűszerrel pusztultok el az életküzdelmeiben, mint ahogy az egyedülálló gyufaszálát eltörtétek, de ha összetartás van köztetek, akkor, miként a sok gyufaszálát nem tudtátok eltörni, úgy fogtok ti is ellentálni éltetek napjaiban előforduló nehézségeknek, ellenségeitek támadásainak.

Ha minket nem oktattak, nem neveltek elődeink ilyenekre, *tegyük jóvá mi azt a mai fiatalossággal szembe. Legyünk jók hozzájuk, bánjunk velük atyai szeretettel, neveljük őket jóra, szépre, egymásiránti tiszteletre, osztályöntudatra és szocialista szolidaritásra!*

Alakítsuk meg mindenütt, helyi csoportjaink keretében az ifjumunkások szervezetét.

A munkakamarák

Munkakamarák alatt azokat az intézményeket értsük, amelyeknek működési köre, összetétele és feladata törvényileg biztosítva van.

A nyugati országok munkásságának sikerült a szakszervezetei és politikai pártja révén a törvényhozásra és közigazgatásra nagy befolyást biztosítani a maguk részére. A munkakamarák és más törvényes intézmények fellállításával a befolyása csak fokozódott. Ezzel szemben a romániai munkásszervezetek a szakszervezetein kívül nem volt más törvényben biztosított intézménye, mely által befolyást tudott volna gyakorolni a szociális törvényhozásra és annak alkalmazására. Ezzel szemben a munkaadóknak az ipar és kereskedelmi kamarák intézményében meg volt a lehetőségük amellyel befolyásolták a törvényhozást és a közigazgatást, ami nagyon sokszor a munkásszervezetek rovására történt.

A romániai szakszervezeti mozgalomnak egyik fontos követelése a munkakamarák fellállítása volt. Az Országos Szaktanács és a Szociáldemokrata parlamenti frakció erélyes követelése után, végre a nemzeti parasztpárti kormány 1932. október havában törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, amit a parlament meg is szavazott. A törvény kimondja: a munkakamarák az iparban és kereskedelemben foglalkoztatott munkások, alkalmazottak és kisiparosok törvényesen biztosított intézménye, mely hivatva van ezen rétegek érdekeit megvédeni. Mint kisiparosokat azokat értelmezi a törvény, amelyek legfeljebb 10 munkással dolgoztatnak és legfeljebb 20 P. H. motorerővel rendelkeznek. A munkakamarákat 3 osztályba sorozza: a) ipari munkások, b) kereskedelmi és ipari alkalmazottak és c) kisiparosok. Minden osztály különállóan működik a speciálisan érdeklő kérdésekben és együttesen általános kérdésekben.

Mivel a munkakamarák nagy horderővel bírnak a munkásszervezetek részére, az alábbiakban közöljük azokat a pontokat, amelyek a munkakamarák hivatásai, feladatai és működés körét meg határozzák.

1. Jelentésekkel, memorandumokkal, tanulmányokkal és bármely más eszközzel informálni a közhatalóságokat az ipari és kereskedelmi alkalmazottak, valamint a kisiparosok helyzetéről; a munkaviszonyok, a munkásvédelem, a munkapiac, a szociális biztosítások, a munkásegészségügy és a szakmai oktatás szabályozására javaslatokat tenni, valamint minden olyan kérdéssel foglalkozni, mely közvetlenül vagy közvetve érinti az alkalmazottak és kisiparosok érdekeit.

2. A fentiekre vonatkozó törvényjavaslatokat és rendelkezéseket megvitálni és észrevételeiket megtenni.

3. Az illetékes hatóságoknál eljárni és azokkal karöltve együttműködni a munkaügyi törvények szigorú betartása végett. A munkakamarák az illetékes hatóságoktól munkaügyi inspekciónkat kérhetnek, amelyeken az inspekciónsági hatóságok mellé adott megbízottakkal résztvehetnek.

4. Az ipar, kereskedelem és kézművesség támogatása végett létesítendő intézményekre vonatkozólag véleménynyit mondani, amennyiben azok a munkásság és kisiparosok érdekeit érintik.

5. A munkások, kisiparosok és munkaadók között jóviszonyt előmozdítani. Egyéni, illetve kollektív munkakonfliktusok esetén, akár az érdekeltek felkérésére akár saját kezdeményezésükből, azok elintézésére közbenjárni és a kollektív szerződések megkötését megkönnyíteni.

6. A létrejött munkaszerződéseket beiktatni; a területükön működő munkás- és kisiparos szervezetekről nyilvántartást vezetni és azokkal állandóan összeköttetésben lenni.

7. A munkásság és kisiparosok helyzetének feljavitására törekvő szervezetekkel és intézményekkel együttműködni; képviselőiket mindazon szervezetekben (bizottságok, városi tanácsok stb.) beküldeni, amelyekben a törvény vagy egyéb rendelkezések szerint a munkásság és kisiparosok részére képviseltetés biztosított.

8. Statisztikai adatok összegyűjtése és anketék rendezése céljából a közhatalóságoktól együttműködni, esetleg ilyen munkálátokat saját kezdeményezéséből véghezvinni.

9. A munkások és kisiparosok gazdasági, szociális és kulturális helyzetének feljavitására szolgáló intézmények létesítését előmozdítani és támogatni.

10. Védelmet nyújtani a munkásoknak és kisiparosoknak munkabér, illetve megdolgozott munka ki nem fizetése, továbbá indokolatlan elbocsátások és a kollektív szerződések rendelkezéseinek be nem tartása esetén. Ilyen esetekben a munkások és kisiparosok jogait, ezek helyett és ezek nevében, bíróság útján érvényesíteni.

11. Kifejtett tevékenységükről a munkaügyi minisztériumnak évi jelentésben beszámolni.

12. A munkahamarák részére fenntartott négy szenátusi helyet betölteni.

Ezek a pontok széleskörű munkakört biztosítanak a munkakamaráknak.

Előttünk az a kérdés merül fel, milyen álláspontot foglalunk el a munkakamarákkal szemben? Bár nem zenghetünk dicshimnuszokat, mert nincs sok okunk rá, azonban hiba volna, ha a kérdéssel nem foglalkoznánk behatóan. A mi kötelességünk teljes erőnkkel arra törekedni, hogy a munkakamarák vezetésében, igazgatásában részt vegyünk és ezekből egy reális intézményt alakítsunk a munkásszervezetek érdekeinek a megvédésére és támogatására.

Országunkban vannak munkásvéd törvények amelyek a munkásoknak messzebbmenő jogokat biztosítanak, sajnos azonban ezek csak papíron vannak. Ugyanez történhetik a munkakamarákkal is, aminek előjelei már is mutatkoznak. A törvény értelmében interimár bizottságokat nevez ki a miniszter a választások előkészítésére és levezetésére, a hivatott szakszervezetek ajánlása alapján. Az Országos Szaktanács az erre vonatkozó előterjesztést már hónapokkal ezelőtt megtette, ennek dacára a miniszter nagyrészt mellőzte az általunk ajánlottak kinevezését, hanem a maga embereit, a nemzeti parasztpárt híres korteseit nevezte ki, hogy a választások eredményét a saját javukra biztosítsák. Ezen okoknál fogva kötelességünk minden erőnkkel dolgozni és agitálni, hogy megakadályozhassuk, hogy a munkakamarák a különböző polgári pártok korteseinek elhelyező intézményeivé váljanak.

Minden szervezett vasmunkásnak kötelessége legmesszebbmenő propagandát kifejteni, hogy március 5-én tartandó választásokon a szakszervezetek listái kerüljenek ki győztesen. Minden munkásszavazatot a szakszervezeti listára kell leadni!

A nadrági vasipariüzem munkásainak helyzete

A munkás törvények rendelkezéseinek betartása a munkaadók részéről még ma is egy nyílt rendezetlen kérdés. A munkás törvények nincsenek tiszteletben tartva, és a munkásság a törvényekben biztosított jogait a munkaadók kevésbé veszik figyelembe. Csak ott változik a helyzet, ahol a munkások szervezeti erejükkel kikényszerítik a törvények betartását. Így a nadrági vasipariüzem munkásai is abban a szomorú helyzetben vannak, hogy Saib üzemmérnök csúfságot üz belőlük. Ez a mérnök nagy pénzüsszegű büntetéseket ró ki a munkásokra azért, mert vasár- és ünnepnapokon, szóval munkaszüneti napokon a munkás nem hajlandó dolgozni. Nem utalja ki továbbá a munkások fizetési szabadságát, vagy ha mégis folyósítja, nem fizeti ki az összes szabadságnapokat. De itt sem áll meg Saib ur. A munkások jogait megnyirbálja, ahol csak mód és alkalom adódik. Betegség esetén például a munkásnak törvényesen jár az első 7 napra a fizetése. Viszont a gyár igazgatósága, illetve Saib ur levonja a munkástól a betegségyelőpénztár által folyósított betegségyélt és csak a segély és a 7 napra eső munkabér közötti különbözetest fizeti ki.

Az igazgatóság megbízottjának magatartása izzó hangulatot teremtett a munkások körében és elvannak határozva, hogy jogaik megvédéséért folytatják a küzdelmet.

Ami a fizetési szabadságot illeti a munkások a bíróság útján fognak jogaiknak érvényt szerezni, amennyiben ez a kérdés nem fog rövidesen megoldást nyerni.

Összetartásban az erő!

